arbokennisnet

Samenvatting

REACH

Opgesteld door

André Verbeek

Femke Affourtit

Frits van Rooy

Peter Wielaard

Reviewer

Demi Theodori

Wat is REACH?

Doelstelling

Onder REACH is de verantwoordelijk voor het veilig gebruik van chemische stoffen van de overheid verschoven naar het bedrijfsleven. De gehele keten, van fabrikant tot downstream gebruiker, is nu verantwoordelijk voor het veilig gebruik. Door vaker en gestructureerd informatie tussen fabrikanten, leveranciers en downstream gebruikers uit te wisselen, kan iedereen uiteindelijk nog veiliger werken met stoffen en mengsels.

De kern van REACH is dat een bedrijf dat chemische stoffen produceert, verwerkt of verhandelt, aan klanten doorgeeft hoe men veilig (en gezond) met de stof kan werken.

Toepassingsgebied REACH en Arbokennisdossier

REACH is van toepassing voor de hele toeleveringsketen, van fabrikant tot en met eindgebruiker. Dit Arbokennisdossier richt zich op de verantwoordelijkheden en verplichtingen van de downstream gebruiker. REACH beperk zich niet alleen tot downstream gebruikers binnen de chemische industrie, maar heeft betrekking op alle gebruikers van stoffen ook in sectoren zoals textiel, bouw, dakbedekkers, schoonmaak, verf, kleding, papier, grafische industrie, elektronica, automobiel, enz.

REACH heeft betrekking op alle chemische stoffen; niet alleen op de stoffen die in industriële procedés worden gebruikt, maar ook op de stoffen die in het dagelijks leven worden gebruikt, bijvoorbeeld schoonmaakproducten, verf en voorwerpen zoals kleding, meubels en elektrische apparaten. Ook fabrikanten van producten hebben te maken met REACH. Bijvoorbeeld binnen de ICT-sector zullen fabrikanten van tonercartridges, de toner in cartridges moeten registeren onder REACH.

Verder gaat REACH in op consumentenbescherming en bescherming van het milieu, dit Arbokennisdossier heeft alleen betrekking op de gezondheid en veiligheid op het werk. Alle gebruikers van stoffen moeten de operationele omstandigheden en risicobeheersmaatregelen opvolgen welke door de leverancier zijn opgesteld voor het veilig gebruik van de stoffen.

Verplichtingen downstream gebruikers onder REACH

Downstream gebruikers hebben onder REACH een aantal verplichten:

1 Downstream gebruikers mogen de stof alleen gebruiken voor het geïdentificeerde gebruik. Daarnaast moeten gebruikers de instructies op de veiligheidsinformatiebladen en de bijgevoegde blootstellingsscenario's naleven. Wanneer downstream gebruikers hiervan afwijkend kunnen aanvullende REACH-verplichtingen ontstaan.

2 Downstream gebruikers moeten relevante informatie over risico's en het veilig gebruik van chemische stoffen doorgeven aan hun leveranciers en aan hun klanten;

3 Downstream gebruikers moeten de bepalingen van zeer ernstige zorg stoffen opvolgen die zijn opgenomen in:

de kandidaatslijst van stoffen die voor autoristaie in aanmerking komen;
de lijst van autorisatieplichtige stoffen (bijlage XIV van REACH);
de lijst van stoffen waarvoor restricties gelden (bijlage XVII van REACH).

De meeste inspanningen en kosten binnen de groep van downstream gebruikers zitten vooral bij de groep van formuleerders vanwege het doorgeven van gebruik en het (gaan) bijwerken van veiligheidsinformatiebladen.

Wat zegt de wet erover?

REACH en Arbowet

In REACH is bepaald dat de Europese wetgeving voor werkplek en milieu onverminderd van toepassing is. Dit geldt ook voor de nationale implementatie daarvan in de Nederlandse Arbeidsomstandighedenwetgeving (Arbowet). REACH levert via het veiligheidsinformatieblad en bijbehorende blootstellingsscenario's inzicht in de risico's van gevaarlijke stoffen. Deze informatie is noodzakelijk voor het opstellen van de RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) en het daarbij behorende Plan van Aanpak zoals verplicht is onder de Arbowet.

De Arbowet gaat in sommige gevallen verder dan REACH:

- de werkgever zal zelf de effectiviteit van de beheersmaatregelen moeten controleren;
- de werkgevers zal zelf moeten controleren of de risicobeheersmaatregelen uit het VIB en blooststellingscenario in overeenstemming zijn met de bepalingen in het Arbobesluit, zoals het volgen van de arbeidshygiënische strategie en bepalingen voor specifieke (groepen van) stoffen;
- de werkgever zal zelf moeten controleren in hoeverre zijn bedrijfsomstandigheden vereisen dat aanvullende maatregelen genomen moeten worden (zoals voor explosiegevaar of voor bijzondere groepen werknemers).
- de werkgever zal zelf alle stoffen binnen zijn onderneming moeten inventariseren en daarvoor aantonen dat de risico's van deze stoffen afdoende beheerst zijn. Onder REACH zijn een aantal stoffen uitgezonderd van bepaalde verplichtingen, zoals stoffen 'zonder eigenaar' terwijl onder het Arbobesluit ook de risico's van deze stoffen afdoende beheerst moeten worden.

Daarnaast, kunnen ook aanvullende REACH verplichtingen van toepassing zijn:

- wanneer het gebruik van een downstream gebruiker niet als geïdentificeerd gebruik is opgenomen door de leverancier, en;
- wanneer downstream gebruiker afwijkt van de operationele omstandigheden (duur en frequentie van gebruik, gebruikte hoeveelheid, temperatuur, open/gesloten systeem) en risicobeheersmaatregelen (technische maatregelen en persoonlijke beschermingsmiddelen) zoals vastgelegd in het blootstellingsscenario.

Wat is er aan te doen?

REACH is een realiteit. Downstream gebruikers hebben te maken met veranderde veiligheidsinformatiebladen en uitgebreide blootstellingsscenario's. Downstream gebruikers zullen hun REACH-verplichtingen in het arbobeleid van de onderneming moeten opnemen. Voor een succesvolle implementatie en borging van REACH dient het de aanbeveling om aan te sluiten bij een bestaande managementverantwoordingscyclus, managementsysteem (VCA, ISO9001, OHSAS18001) of Planning en Controlcyclus, in de organisatie.

Voer binnen een bestaand systeem een nieuwe procedure in (of update bestaande) m.b.t. ontvangst en evaluatie van veiligheidsinformatiebladen en blootstellingsscenario's binnen de organisatie:

centraliseer ontvangst van veiligheidsinformatiebladen en blootstellingsscenario's;
controleer of stof geregistreerd is volgens REACH (vermelding registratienummer in rubriek 1 van het veiligheidsinformatieblad);
evalueer en documenteer of het gebruik in overeenstemming is met het veiligheidsinformatieblad en blootstellingsscenario. Wanneer gebruik niet in overeenstemming is met het veiligheidsinformatieblad en blootstellingsscenario kunnen aanvullende REACH verplichtingen van toepassing zijn.

Hoe ga je slim om met REACH?

Wanneer REACH geïmplementeerd en geborgeerd is binnen een organisatie, zal voor een downstream gebruiker de grootste uitdaging zijn om de blootstellingsscenario's te interpreteren. Het is niet eenvoudig om een evaluatie uit te voeren of de wijze van het gebruik in overeenstemming is met de operationele omstandigheden en risicobeheersmaatregelen in het blootstellingsscenario. Het is dan ook aan te bevelen om meer kennis te nemen van de blootstellingsscenario's die zijn opgenomen onder hoofdstuk 11 Praktijkverhalen en van het use descriptor system wat een standaard gebruiksbeschrijvingssysteem is.